

L U D

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO
I KOMITETU NAUK ETNOLOGICZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

TOM XCVIII ZA ROK 2014

„LUD” is regularly indexed/abstracted in:

- IBSS – International Bibliography of the Social Sciences
- Anthropological Index Online
- CEJSH – Central European Journal of Social Sciences and Humanities
- Bibliografia etnografii polskiej (<http://www.bep.uni.lodz.pl>)

L U D
ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA
LUDOZNAWCZEGO
I
KOMITETU NAUK ETNOLOGICZNYCH PAN

ORGANE DE LA SOCIÉTÉ POLONAISE D'ETHNOLOGIE
ET DU COMITÉ DES SCIENCES ETHNOLOGIQUES

ZAŁOŻONY W ROKU

1895

PRZEZ
ANTONIEGO KALINĘ

OGÓLNEGO ZBIORU

TOM XCVIII
ZA ROK 2014

PTL
1895

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE
KOMITET NAUK ETNOLOGICZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK
POZNAŃ–WARSZAWA–WROCŁAW 2014

RADA REDAKCYJNA

Janusz Barański, Michał Buchowski, Elżbieta Goździak (Waszyngton), Chris Hann (Halle/Saale),
Zbigniew Jasiewicz, Katarzyna Kaniowska, Gabriela Kiliánová (Bratysława), Lech Mróz,
Aleksander Posern-Zieliński, Czesław Robotycki, Alexandra Schwell (Wiedeń)

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Redaktor naczelny – Danuta Penkala-Gawęcka
Zastępca redaktora naczelnego – Jacek Bednarski
Sekretarz redakcji – Natalia Bloch
Redaktor – Roman Bąk
Redaktor tematyczny (folklorystyka) – Teresa Smolińska
Redaktor językowy – Katarzyna Majbroda

Redaktor techniczny – Justyna Nowaczyk
Projekt okładki – Ewa Wąsowska

Recenzenci artykułów:

Janusz Barański, Marcin Brocki, Agnieszka Chwieduk, Piotr Dahlig,
Małgorzata Głowacka-Grajper, Anna Horolets, Jan Kajfosz, Agnieszka Kampka,
Grażyna Ewa Karpińska, Damian Kasprzyk, Inga Kuźma, Anna Kwaśniewska,
Izabela Lewandowska, Katarzyna Linda, Wojciech Lipiński, Noemi Modnicka,
Michał Mokrzan, Bożena Muszkalska, Adam Pomieciński, Małgorzata Rajtar,
Katarzyna Smyk, Marta Songin-Mokrzan, Magdalena Śniadecka-Kotarska,
Stanisława Trebunia-Staszal, Anna Wieczorkiewicz

Tłumaczenie spisu treści i korekta językowa streszczeń:
Zbigniew Nadstoga

Copyright © by Polskie Towarzystwo Ludoznawcze and Authors, 2014

ISSN 0076-1435

Publikacja dofinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
i wydana we współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE – WROCŁAW 2014

ADMINISTRACJA: 50-382 WROCŁAW, UL. SZCZYTNICKA 11

TEL. (71) 321-16-10, FAX (71) 321-16-14

e-mail: ptl@ptl.info.pl

<http://www.ptl.info.pl>

REDAKCJA: 61-809 POZNAŃ, UL. ŚW. MARCIN 78

TEL. (61) 829 48 25, FAX (61) 829 47 10

e-mail: danagaw@amu.edu.pl; jbed@amu.edu.pl; malraj@amu.edu.pl

http://www.ptl.info.pl/?page_id=112

DRUK: Zakład Poligraficzno-Wydawniczy M-Druk w Wągrowcu

SPIS TREŚCI

I. W DWUSETNĄ ROCZNICĘ URODZIN OSKARA KOLBERGA (red. Anna Weronika Brzezińska)

Anna Weronika Brzezińska, Wprowadzenie.	13
---	----

ARTYKUŁY

Katarzyna Waszczyńska, Metody pracy, zasady i praktyka podziału regionalnego w monografiach Oskara Kolberga	17
Piotr Grochowski, Violetta Wróblewska, Materiały Kolbergowskie a metodologia badań folklorystycznych	41
Weronika Grozdew-Kołacińska, Myśli i dzieło Oskara Kolberga jako inspiracja dla współczesnego etnomuzykologa	63
Anna Weronika Brzezińska, Recepcja spuścizny Kolbergowskiej i kierunki jej upowszechniania.	81

KOMUNIKATY „KOLBERGOWSKIE”

Ewa Antyborzec, Edycja suplementów do <i>Ludu</i> Oskara Kolberga	103
Ewa Antyborzec, Łukasz Smoluch, Kolberg multimedialny. Między technologią a prawdą etnograficzną	109

II. ARTYKUŁY

Michał Mokrzan, W stronę retorycznej teorii kultury. O założeniach teoretyczno-metodologicznych antropologii retorycznej	113
Małgorzata Rajtar, Zwrot etyczny i nowa antropologia moralności	137
Filip Wróblewski, Uwagi o fetyszyzacji empatii jako kategorii poznania antropologicznego	157
Natalia Bloch, Przegrzanie autentycznością. Pomędzy swojskością a obcością w wielozmysłowym doświadczeniu Indii przez turystów trampingowych.	181

Zbigniew Szmyt, Autochtonizacja postsocjalistycznego miasta. Przykład Ułan Ude . . .	205
Agnieszka Radziwiłowiczówna, Subkultura gangsterska w meksykańskiej społeczności transnarodowej jako przykład transferu społecznego	229
Nicole Dołowy-Rybińska, Młodzi Kaszubi i język – dylematy mikropolityki językowej	253
Maria Małanicz-Przybylska, Góralskie muzyczki i muzykantki – kobiety w kulturze muzycznej współczesnego Skalnego Podhala	277

III. POGLĄDY I OPINIE

Andrzej Zaporowski, Różne oblicza współczesności.	299
---	-----

IV. KOMUNIKATY

Anna Szyfer, Współczesne elementarze gwary/języka regionalnego.	309
Rafał Rukat, Katolicki etnograf w staroobrzędowej cerkwi. Antropologiczne badania nad doświadczeniem religijnym z perspektywy ucieleśnienia	321

V. ROZMOWY I WSPOMNIENIA

Anna Szyfer, „Musi pani patrzeć, słuchać i rozumieć”. Odpowiedzi na pytania Zbigniewa Jasiewicza	331
--	-----

VI. RECENZJE I NOTY RECENZYJNE

John L. Comaroff, Jean Comaroff (red.), <i>Etniczność sp. z o.o.</i> , przeł. W. Usakiewicz, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2011 (<i>Kamila Węglarska</i>)	343
Wojciech Dohnal, <i>Od polityki pierwotnej do postpolityki. Z dziejów anglosaskiej antropologii politycznej</i> , Poznań: Wydawnictwo Nauka i Innowacje 2013 (<i>Anna Malewska-Szałygin</i>)	346
Christopher Vaughan, Mareike Schomerus, Lotje De Vries (eds.), <i>The Borderlands of South Sudan. Authority and Identity in Contemporary and Historical Perspectives</i> , New York: Palgrave Macmillan 2013 (<i>Maciej Kurcz</i>)	349
Peregrine Horden, Elisabeth Hsu (eds.), <i>The Body in Balance: Humoral Medicine in Practice</i> , New York, Oxford: Berghahn Books 2013 (<i>Danuta Penkala-Gawęcka</i>)	353
Katarzyna Łeńska-Bąk, Magdalena Sztandara (red.), <i>Głód. Skojarzenia, metafory, refleksje...</i> , Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego 2014 (<i>Magdalena Brandt</i>)	357
Inga Kuźma (red.), <i>Tematy trudne. Sytuacje badawcze</i> , Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2013 (<i>Filip Wróblewski</i>)	362
Anna Witeska-Młynarczyk, <i>Evoking Polish Memory. State, Self and the Communist Past in Transition</i> , Frankfurt am Main: Peter Lang 2014 (<i>Izabella Main</i>)	365

Piotr Cichocki, <i>Sieć przyjaciół. Serwis społecznościowy oczami etnografa</i> , Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2012 (Sławomir Sikora)	368
Agnieszka Kościańska, <i>Pleć, przyjemność i przemoc. Kształtowanie wiedzy eksperckiej o seksualności w Polsce</i> , Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2014 (Waldemar Kuligowski)	372
Magdalena Radkowska-Walkowicz, <i>Doświadczenie in vitro. Niepłodność i nowe technologie reprodukcyjne w perspektywie antropologicznej</i> , Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2013 (Anna Witeska-Młynarczyk)	375
Kamila Baraniecka-Olszewska, <i>Ukrzyżowani. Współczesne misteria męki Pańskiej w Polsce</i> , Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika 2013 (Dorota Hall)	378
Nikola F. Pavković, <i>Studije i ogledi iz pravne etnologije</i> , ur. M. Niškanović, Beograd: Srpski genealoški centar 2014 (Joanna Rękas)	382
Irina Utenkova-Šalapak, <i>Nasledie Oskara Kol'berga v istorii slavánskoj ètomuzykologii. K 200-letiu so dná roždeniá</i> , Sankt-Peterburg: Severnaá zvezda 2014 (Zbigniew Jasiewicz)	385
Agata Skrukwa, <i>Oskar Kolberg. 1814-1890</i> , Poznań: Instytut im. Oskara Kolberga, Instytut Muzyki i Tańca 2014 (Filip Wróblewski)	388
Magdalena Lica-Kaczan, Grzegorz Piaskowski (red.), <i>Humorem malowany świat Stanisława Koguciuka. Stanisław Koguciuk's humor-painted world</i> , Płock: Muzeum Mazowieckie 2013 (Aleksandra Jarysz)	391

VII. KRONIKA

90. Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, Lublin, 19 września 2014 (Michał Mokrzan)	395
Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego za okres od września 2013 do sierpnia 2014 (Jerzy Adamczewski)	401
Posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Etnologicznych PAN, Gdańsk, 24 maja 2013 (Irena Kabat)	408
Słowa dla Mistrza. Jubileusz profesora Aleksandra Posern-Zielińskiego (Tarzycjusz Buliński, Mariusz Kairski)	412
Międzynarodowa konferencja „Dzieło Oskara Kolberga jako dziedzictwo narodowe i europejskie”, Poznań, 22-23 maja 2014 (Ewa Antyborzec, przy współpracy Anny Drożdż, Aleksandry Paprot i Macieja Prochaski)	417
VIII Międzyuczelniana konferencja antropologiczna „Teren w ścisłym tego słowa znaczeniu”. „Lokalność – teoria i praktyka”, Poznań, 27-28 marca 2014 (Aleksandra Paprot)	421

VIII. IN MEMORIAM

Czesław Robotycki (1944-2014) (Jan Świąch)	425
Zbigniew Toroński (1931-2014) (Aneta Skibińska)	431
Noty o autorach artykułów	437
Informacje dla autorów	441

CONTENTS

I. ON THE BICENTENNIAL ANNIVERSARY OF OSKAR KOLBERG'S BIRTH
(edited by Anna Weronika Brzezińska)

Anna Weronika Brzezińska, Introduction 13

ARTICLES

- Katarzyna Waszczyńska, Methods, guidelines and practice of regional division in Oskar Kolberg's monographs 17
- Piotr Grochowski, Violetta Wróblewska, Kolberg's works and methodology of folklore research 41
- Weronika Grozdew-Kołacińska, Oskar Kolberg's ideas and work as the inspiration for the modern ethnomusicologist 63
- Anna Weronika Brzezińska, Kolberg's heritage reception and directions of its popularization 81

REPORTS

- Ewa Antyborzec, Edition of the supplements to Oskar Kolberg's *Lud* 103
- Ewa Antyborzec, Łukasz Smoluch, Multimedial Kolberg. Between technology and ethnographic truth. 109

II. ARTICLES

- Michał Mokrzan, Toward a rhetorical theory of culture. On theoretical and methodological assumptions of rhetorical anthropology 113
- Małgorzata Rajtar, An ethical turn and the new anthropology of morality. 137
- Filip Wróblewski, Remarks about the fetishization of empathy as the category of anthropological cognition 157
- Natalia Bloch, Overheating with authenticity. Between familiarity and otherness in multisensory experiencing of India by tramping tourists. 181
- Zbigniew Szmyt, Indigenization of a postsocialist city. The example of Ulan Ude . 205
- Agnieszka Radziwinowiczówna, Gang subculture in a Mexican transnational community as an example of social remittance. 229
- Nicole Dołowy-Rybińska, Young Kashubs and their language – dilemmas of language micropolitics 253

Maria Małanicz-Przybylska, Female musicians in the music culture of contemporary Skalne Podhale region	277
--	-----

III. VIEWS AND OPINIONS

Andrzej Zaporowski, Various faces of the contemporary.	299
--	-----

IV. REPORTS

Anna Szyfer, Modern primers of regional dialects/languages.	309
Rafał Rukat, A Catholic ethnographer in the Old Believers Orthodox Church. An anthropological study of religious experience from the perspective of embodiment.	321

V. INTERVIEWS AND RECOLLECTIONS

Anna Szyfer, „You must look, listen and understand”. Answers to Zbigniew Jasiewicz’s questions	331
--	-----

VI. REVIEWS AND REVIEW NOTES

John L. Comaroff, Jean Comaroff (eds.), <i>Etniczność sp. z o.o.</i> [<i>Ethnicity, Inc.</i>], translated by W. Usakiewicz, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2011 (<i>Kamila Węglarska</i>)	343
Wojciech Dohnal, <i>Od polityki pierwotnej do postpolityki. Z dziejów anglosaskiej antropologii politycznej</i> [From primary politics to postpolitics. On the history of Anglo-Saxon political anthropology], Poznań: Wydawnictwo Nauka i Innowacje 2013 (<i>Anna Malewska-Szałygin</i>)	346
Christopher Vaughan, Mareike Schomerus, Lotje De Vries (eds.), <i>The Borderlands of South Sudan. Authority and Identity in Contemporary and Historical Perspectives</i> , New York: Palgrave Macmillan 2013 (<i>Maciej Kurcz</i>)	349
Peregrine Horden, Elisabeth Hsu (eds.), <i>The Body in Balance: Humoral Medicine in Practice</i> , New York, Oxford: Berghahn Books 2013 (<i>Danuta Penkala-Gawęcka</i>)	353
Katarzyna Łeńska-Bąk, Magdalena Sztandara (eds.), <i>Głód. Skojarzenia, metafory, refleksje...</i> [Hunger. Associations, metaphors, reflections...], Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego 2014 (<i>Magdalena Brandt</i>)	357
Inga Kuźma (ed.), <i>Tematy trudne. Sytuacje badawcze</i> [Difficult topics. Research situations], Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2013 (<i>Filip Wróblewski</i>)	362
Anna Witeska-Młynarczyk, <i>Evoking Polish Memory. State, Self and the Communist Past in Transition</i> , Frankfurt am Main: Peter Lang 2014 (<i>Izabella Main</i>)	365
Piotr Cichocki, <i>Sieć przyjaciół. Serwis społecznościowy oczami etnografa</i> [A network of friends. A social network through the eyes of an ethnographer], Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2012 (<i>Ślawomir Sikora</i>)	368

Agnieszka Kościańska, <i>Płeć, przyjemność i przemoc. Kształtowanie wiedzy eksperckiej o seksualności w Polsce</i> [Sex, pleasure and violence. Developing expert knowledge on sexuality in Poland], Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2014 (Waldemar Kuligowski)	372
Magdalena Radkowska-Walkowicz, <i>Doświadczenie in vitro. Niepłodność i nowe technologie reprodukcyjne w perspektywie antropologicznej</i> [In vitro experience. Infertility and new reproduction technologies in anthropological perspective], Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2013 (Anna Witeska-Młynarczyk)	375
Kamila Baraniecka-Olszewska, <i>Ukrzyżowani. Współczesne misteria męki Pańskiej w Polsce</i> [Crucified ones. Modern mystery plays of the Passion in Poland], Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika 2013 (Dorota Hall)	378
Nikola F. Pavković, <i>Studije i ogledi iz pravne etnologije</i> , ur. M. Niškanović, Beograd: Srpski genealoški centar 2014 (Joanna Rękas).	382
Irina Utenkova-Šalapak, <i>Nasledie Oskara Kol'berga v istorii slavânskoj ètnomuzykologii. K 200-letiu so dnâ roždeniâ</i> , Sankt-Peterburg: Severnaâ zvezda 2014 (Zbigniew Jasiewicz)	385
Agata Skrukwa, <i>Oskar Kolberg. 1814-1890</i> , Poznań: Instytut im. Oskara Kolberga, Instytut Muzyki i Tańca 2014 (Filip Wróblewski)	388
Magdalena Lica-Kaczan, Grzegorz Piaskowski (eds.), <i>Humorem malowany świat Stanisława Koguciuka. Stanisław Koguciuk's humor-painted world</i> , Płock: Muzeum Mazowieckie 2013 (Aleksandra Jarysz)	391

VII. CHRONICLE

90 th General Meeting of Delegates to the Polish Ethnological Society, Lublin, 19 September 2014 (Michał Mokrzan)	395
Report on the work of the Main Board of the Polish Ethnological Society for the period from September 2013 to August 2014 (Jerzy Adamczewski)	401
Plenary meeting of the Committee of Ethnological Sciences, Polish Academy of Sciences, Gdańsk, 24 May 2013 (Irena Kabat).	408
Words for the Master. Jubilee of Professor Aleksander Posern-Zieliński (Tarzycjusz Buliński, Mariusz Kairski).	412
International conference „Oskar Kolberg's work as national and European heritage”, Poznań, 22-23 May 2014 (Ewa Antyborzec, in collaboration with Anna Drożdż, Aleksandra Paprot and Maciej Prochaska).	417
8 th Inter-university anthropological conference „Field in the strict sense of the term”. „Locality – theory and practice”, Poznań, 27-28 March 2014 (Aleksandra Paprot).	421

VIII. IN MEMORIAM

Czesław Robotycki (1944-2014) (Jan Święch)	425
Zbigniew Toroński (1931-2014) (Aneta Skibińska)	431
Notes on the authors of articles	437
Information for authors.	441